

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

475. PLENARMØDE DEN 26. OG 27. OKTOBER 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om socialt iværkskab og socialt iværksætteri (sonderende udtalelse)

(2012/C 24/01)

Ordfører: **Ariane RODERT**

I brev af 6. juni 2011 anmodede Maroš ŠEFČOVIČ, næstformand i Europa-Kommissionen, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om i henhold til artikel 262 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Socialt iværkskab og socialt iværksætteri.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 3. oktober 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 475. plenarforsamling den 26.-27. oktober 2011, mødet den 26. oktober, følgende udtalelse med 106 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Ved undersøgelsen af initiativer til fremme af socialt iværkskab finder EØSU det nødvendigt at se på socialt iværkskab på baggrund af det bredere begreb socialt iværksætteri, da der er behov for tiltag på alle stadier af en virksomheds livscyklus.

1.2 Socialt iværksætteri er et nøgleelement i den europæiske sociale model. Det hænger nøje sammen med Europa 2020-strategien og leverer et vigtigt bidrag til samfundet. Ved at understøtte og fremme socialt iværksætteri kan vi få mest muligt ud af dets potentiale og evne til at skabe en merværdi for samfundet. EØSU støtter Kommissionens lancering af en politisk ramme og handlingsplan for at fremme socialt iværksætteri i Europa og finder det vigtigt, at den gennemføres fuldt ud i EU og medlemsstaterne.

1.3 Da de enkelte landes definitioner er forskellige, bør socialt iværksætteri beskrives med udgangspunkt i fælles

karakteristika såsom sociale målsætninger, geninvestering af overskud, mangfoldigheden af retlige former og deltagelse af interesseparter.

1.4 Medlemsstaterne og EU-institutionerne skal sikre, at socialøkonomiske virksomheder medtages og medtænkes i det offentlige virksomhedsrettede politikinitiativer og programmer på samme vilkår som andre former for virksomheder. Grænseoverskridende sociale iværksætterinitiativer kan bedst fremmes ved EU-finansiering af europæiske mødesteder for udveksling af ideer og modeller.

1.5 Bedre adgang til kapital og skræddersyede finansieringsinstrumenter er en prioritet for socialt iværksætteri. Kommissionen bør samle og formidle eksisterende initiativer vedrørende god praksis og innovation i medlemsstaterne såsom hybrid kapital og former for samspil mellem offentlig og privat kapital samt sikre, at den nugældende EU-lovramme ikke er til hinder for udvikling af nye instrumenter.

1.6 Det er afgørende, at den næste strukturfondsprogrammeringsperiode udtrykkeligt kommer til at omfatte programmer for opstart og udvikling af socialøkonomiske virksomheder. Kommissionen bør yde vejledning i, hvordan man kombinerer finansieringsinstrumenter fra forskellige kilder og opnår en løftestangseffekt.

1.7 Kommissionen bør søsætte en EU-omspændende sammenligning af tilgange til offentlig finansiering, som er særligt egnede for socialt iværksætteri. Kommissionen bør fremme og vurdere udbredelsen af udbud med sociale hensyn og håndtere spørgsmålet omkring »overregulering« i indkøbsaftaler. Ved gennemgangen af statsstøtteregler bør Kommissionen overveje fuld fritagelse for sociale tjenester af almen interesse eller anmeldelsesfritagelse for alle mindre offentlige tjenester og visse sociale tjenester for at tilskynde til opstart af flere socialøkonomiske virksomheder.

1.8 På baggrund af disse virksomheders varierende retlige former og særlige sociale opgaver har nogle medlemsstater givet dem visse skattefordele. De bør tages op til revision og formidles videre for at tilskynde til udvikling af passende regler.

1.9 Kommissionen og medlemsstaterne bør opfordre til, at der indføres specifikke støtteprogrammer til udvikling af socialøkonomiske virksomheder og den næste generation af sociale iværksættere.

1.10 Sammen med socialøkonomiske virksomheder bør Kommissionen tage initiativ til at undersøge, om det er muligt at indføre et fælles europæisk system til måling af sociale resultater, og tilskynde til at benytte de allerede eksisterende systemer. Man bør tillige nærmere undersøge initiativer til at skabe et mere gennemsigtigt rapporteringssystem for at øge investorernes tillid. EØSU opfordrer Kommissionen til at iværksætte en undersøgelse af eksisterende sociale mærker med det sigte at etablere et fælles europæisk system eller en adfærdskodeks.

1.11 Social iværksættervirksomhed bør inkluderes i forsknings-, innovations- og udviklingsprogrammer. Desuden bør der tages initiativ til at indsamle og formidle statistiske oplysninger om social iværksættervirksomhed i Europa. Dette kunne være en opgave for et observatorium for social iværksættervirksomhed på EU-plan.

1.12 Ligesom alle andre arbejdsgivere skal socialøkonomiske virksomheder overholde kravene om anstændige arbejdsvilkår, efterleve eventuelle gældende kollektive overenskomster og sørge for, at de gennemføres korrekt.

1.13 Man bør have et særligt fokus på de nye medlemsstater for at sikre, at der oprettes virksomheder med socialt sigte gennem liberalisering af offentlige tjenester, indførelse af tiltag til social indslusning og fremme af former for socialt iværksætteri som eksempelvis inden for socialøkonomien.

2. Indledning

2.1 Kommissionens meddelelse *På vej mod en akt for det indre marked* af 27. oktober 2010 ⁽¹⁾ fremlægger foranstaltninger til virkeliggørelse af idéen om en »social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne«. En af de foreslåede foranstaltninger er et »initiativ vedrørende socialt iværksætteri«. Dette forslag er fortsat en nøgleforanstaltning i den endelige udgave af meddelelsen fra april 2011 ⁽²⁾ om *Akten for det indre marked* og understreges også som et prioriteret indsatsområde af EØSU i den tilsvarende høringsudtalelse (INT/548) ⁽³⁾ om akten for det indre marked.

2.2 Europa står over for udfordringer, der kræver løsninger, som kombinerer økonomisk og social velfærd. Ved at fremme socialt iværksætteri og socialt iværksætteri, især i det nuværende barske økonomiske klima, kan man både udbygge vækstpotentialet og tilføre samfundet en merværdi. For at konkretisere potentialet bør der udformes og iværksættes en omfattende politisk ramme med inddragelse af en bred vifte af interessenter fra alle sektorer i samfundet (civilsamfundet, den private og offentlige sektor) på alle niveauer (lokalt, regionalt, nationalt og europæisk).

2.3 Socialt iværksætteri og socialt iværksætteri dækker over mange forskellige begreber, som indbefatter forskellige aktører og vilkår i medlemsstaterne. Denne sonderende udtalelse har titlen »Socialt iværksætteri og socialt iværksætteri«. EØSU har den holdning, at det bredere begreb »socialt iværksætteri« (som omfatter socialt iværksætteri) bør bruges i hele udtalelsen, da der er behov for tiltag på alle stadier af en socialøkonomisk virksomheds livscyklus.

2.4 I denne sonderende udtalelse kortlægges de felter, der skal sættes ind på for at skabe et gunstigt miljø for socialt iværksætteri i Europa. EØSU har gennem årene beskæftiget sig med dette emne i flere udtalelser ⁽⁴⁾ og hilser Kommissionens nye opmærksomhed om socialt iværksætteri velkommen. Det er også vigtigt at anerkende det væsentlige arbejde, som forskellige interessepartier har udført på dette område i årevis – en del af det er medtaget i denne udtalelse ⁽⁵⁾.

3. EØSU's bemærkninger

3.1 Definition af socialt iværksætteri

3.1.1 Forskellige sproglige og kulturelle traditioner har gjort, at der er blevet lagt forskellige betydninger i begrebet »socialt iværksætteri« (på dansk: socialt iværksætteri/socialøkonomisk virksomhed).

⁽¹⁾ KOM(2010) 608 endelig.

⁽²⁾ KOM(2011) 206 endelig.

⁽³⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 47.

⁽⁴⁾ Se EFT C 95 af 30.3.1998, s. 99; EFT C 117 af 26.4.2000, s. 52; EUT C 112 af 30.4.2004, s. 105; EUT C 234 af 22.9.2005, s. 1; EUT C 120 af 20.5.2005, s. 10; EUT 318 af 23.12.2009, s. 22; EUT C 44 af 16.2.2008, s. 84.

⁽⁵⁾ EMES Network (www.emes.net), Ciriec International (www.ciriec.ulg.ac.be) og Cecop (www.cecop.coop).

3.1.2 EØSU forstår behovet for en klar definition med henblik på en målretning af indsatsen, men foreslår, at man i stedet for at definere begrebet beskriver det ud fra følgende fælles karakteristika. Socialt iværksætteri (og socialøkonomiske virksomheder):

- har et **socialt hovedsigte** i modsætning til profitorienterede mål og producerer sociale goder til gavn for den brede offentlighed eller de enkelte borgere,
- er overvejende nonprofit, og eventuelle **overskud geninvesteres som hovedregel** og udloddes ikke til private aktionærer eller ejere,
- antager **mange forskellige retlige former og modeller**, f.eks. kooperativer, gensidige selskaber, nonprofitorganisationer, stiftelser, profitorienterede virksomheder eller nonprofitvirksomheder; kombinerer ofte forskellige retlige former og ændrer i visse tilfælde form efter behov,
- er økonomiske aktører, som **producerer varer og tjenester** (ofte af almen interesse), ofte med et stærkt indslag af social innovation,
- arbejder **uafhængigt** og med en høj grad af **inddragelse og medbestemmelse** (personale, brugere, medlemmer), **governance** og **demokrati** (enten repræsentativt eller åbent),
- udspringer ofte af en **civilsamfundsorganisation** eller er tilknyttet en sådan.

3.1.3 Socialøkonomiske virksomheder **yder et stort bidrag til samfundet** og er en vigtig del af **den europæiske sociale model**. De bidrager til opfyldelsen af Europa 2020-målene ved at skabe arbejdspladser, udvikle innovative løsninger på borgernes problemer og fremme den sociale sammenhængskraft, inklusion og aktivt medborgerskab. De spiller en særlig rolle i arbejdet med at fremme inddragelsen af kvinder, ældre, unge, minoriteter og indvandrere. Det skal også erkendes, at mange virksomheder med socialt sigte er SMV'er, ofte fra den sociale økonomi, og adskillige arbejder aktivt med integration på arbejdsmarkedet.

3.1.4 Kommissionens aktuelle arbejde med **retlige strukturer** for socialøkonomien skal tage disse karakteristika med i betragtning for at sikre, at alle former for socialt iværksætteri er indbefattet. Kommissionen bør desuden undersøge de **nye retlige former og lovgivningsinitiativer** vedrørende

socialøkonomiske virksomheder, der er fremkommet i nogle medlemsstater⁽⁶⁾, med henblik på at vurdere deres anvendelighed.

3.2 Inddragelse af socialt iværksætteri i den offentlige erhvervs politik

3.2.1 Offentlige politikker for virksomhedsudvikling og -vækst er knyttet til flere politikområder, f.eks. konkurrence, indre marked, finans og innovation. Offentlige politiktiltag, der skal lette opstart og drift af virksomheder, skal tage hensyn til og inkludere **socialøkonomiske virksomheder på samme vilkår som andre virksomhedsformer**, både på medlemsstatsniveau og på EU-niveau, men de skal også anerkende deres særlige karakteristika.

3.2.2 Socialøkonomiske virksomheder er ofte lokalt base-rede, og ekspansion af virksomheden er ikke altid af indlysende interesse eller en prioritet for dem. De foretrækker ofte andre tilgange til vækst end konkurrence eller udvidelse af deres model. Dette bør der tages hensyn til ved behandlingen af **grænseoverskridende initiativer vedrørende socialt iværksætteri**. EU og medlemsstaterne bør finansiere og støtte etablering af mødesteder, udveksling af praktikanter, »lejr« om social innovation og social franchising. Dette kan være en bedre måde at stimulere nye idéer og grænseoverskridende samarbejde på.

3.3 Stimulering af sociale investeringer

3.3.1 Bedre adgang til kapital til opstart og vækst er en prioritet for socialt iværksætteri. I dag er der mangel på finansielle instrumenter, der specielt tager sigte på socialøkonomiske virksomheder – på trods af en betydelig interesse for samarbejde blandt såvel finansielle institutioner som socialøkonomiske virksomheder. Flere innovative finansieringsinstrumenter på lokalt og nationalt plan er nu ved at tage form. Kommissionen bør igangsætte en **indsamling og formidling af den gode praksis, der driver disse innovative initiativer**, og den eksisterende ekspertise i medlemsstaterne med henblik på at stimulere sociale investeringer for sociale virksomheder i Europa. I den forbindelse bør Kommissionen overveje følgende aspekter.

3.3.1.1 På grund af deres særlige karakteristika og varierende retlige former kræver socialøkonomiske virksomheder andre typer finansieringsinstrumenter end andre virksomhedsformer. En særlig skræddersyet form for **hybrid kapital**⁽⁷⁾, hvori der indgår tilskud, egenkapital og fremmedkapital, passer bedre til socialøkonomiske virksomheder i hele deres livscyklus. Hybridkapital kombinerer et element af tilskud (offentlige tilskud, filantropiske midler, donationer) med egenkapital og lånefinansiering/risikodelingsinstrumenter. Finansieringsinstrumenter, der bygger på hybrid kapital, omfatter tilskud, der skal tilbagebetales, eftergivelselån, konvertible tilskud og aftaler om udbytte-delning. Hybrid kapital indebærer ofte et tæt samspil mellem offentlig og privat kapital.

⁽⁶⁾ UK Community Interest Company (CIC) 2005, italiensk lov nr. 118/2006 og bekendtgørelse nr. 155/2006, finsk lov nr. 1351/2003, slovensk lov om socialt entreprenørskab af 2011.

⁽⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

3.3.1.2 Fremkomsten af **formidlere**, der specifikt tager sigte på socialøkonomiske virksomheder, bør også tages med i betragtning. De spiller en nøglerolle ved at matche socialøkonomiske virksomheder og investorer, oplyse om og fremskaffe kapital samt tilbyde rådgivning og støtte. Der findes en række interessante eksempler, som der bør ses nærmere på ⁽⁸⁾.

3.3.1.3 Kommissionen bør også være opmærksom på fremkomsten af forskellige former for **offentlige sociale investeringer** ⁽⁹⁾ og andre initiativer inden for finanssektoren (andelsbanker ⁽¹⁰⁾, sociale banker ⁽¹¹⁾, forretningsbanker med sociale programmer ⁽¹²⁾ eller innovative instrumenter som f.eks. »social impact bonds« ⁽¹³⁾. Det er særlig vigtigt at støtte disse initiativer i denne tid, hvor den offentlige finansiering er dalende.

3.3.2 Det er afgørende, at Kommissionen sikrer, at **EU's retlige ramme** (f.eks. statsstøttereglerne) ikke hindrer fremkomsten af disse nye finansieringsinstrumenter, men tværtimod støtter den.

3.3.3 Den næste programmeringsperiode for **strukturfondene** bør eksplicit omfatte programmer for opstart og udvikling af socialøkonomiske virksomheder og gælde for et længere tidsrum for at sikre, at støtten opretholdes i den sårbare opstart-fase. For at sikre, at strukturfondene støtter socialt iværksætteri, bør Kommissionen desuden **give vejledning i, hvordan man bedst** kombinerer finansieringsinstrumenter fra forskellige kilder og opnår en løftestangeffekt.

3.4 Modernisering af offentlig finansiering

3.4.1 Socialøkonomiske virksomheder producerer ofte varer og tjenesteydelser af almen interesse, som primært finansieres af offentlige midler. De eksisterende retlige rammer begunstiger ofte store, velkapitaliserede private aktører. Man bør udvikle nye retlige instrumenter og/eller videreudvikle de eksisterende, så de egner sig bedre for socialøkonomiske virksomheder. Kommissionen bør søsætte en **EU-omspændende sammenligning af tilgange til offentlig finansiering**, som egner sig særligt for socialt iværksætteri.

3.4.2 Som EØSU påpegede i sin udtalelse INT/570 ⁽¹⁴⁾, bør SMV'ers deltagelse i offentlige indkøbsprocedurer øges. Det er meget vigtigt at sikre **lige adgang til offentlige indkøbsprocedurer** for alle aktører. Offentlige indkøb bør forenkles

gennem en **forenkling af de administrative procedurer**. Her har Kommissionen en vigtig rolle som den, der indsamler og formidler effektive og enkle indkøbsmodeller for socialøkonomiske virksomheder.

3.4.3 EØSU's udtalelse om offentlige indkøb understreger desuden **betydningen af, at der i offentlige indkøb indgår innovative, miljømæssige og sociale aspekter**. Kommissionens guide *Buying social* ⁽¹⁵⁾, som viser, hvordan der kan tages sociale og miljømæssige hensyn i forbindelse med offentlige indkøb, er central og bør få en mere fremtrædende plads. Kommissionen bør også tage skridt til at fremme og vurdere udbredelsen af udbud med sociale hensyn.

3.4.4 Desuden skal Kommissionen håndtere den **»overregulering«** af offentlige indkøb, som findes i nogle medlemsstater, ved at oplyse om alternative offentlige finansieringsinstrumenter, der er bedre egnede og innovative.

3.4.5 Socialøkonomiske virksomheder har ofte problemer med statsstøttereglerne. I sin udtalelse TEN/455 ⁽¹⁶⁾ støtter EØSU en mere alsidig og velafbalanceret tilgang og påpeger nødvendigheden af ikke kun at fokusere på økonomiske kriterier, men også inddrage sociale, territoriale og miljømæssige aspekter og måle effektiviteten på grundlag af kvalitet, resultater og bæredygtighed. Under arbejdet med at **forenkle og tydeliggøre** statsstøtteregler bør det holdes for øje, hvordan ændringer af disse regler berører socialøkonomiske virksomheder. Det er også vigtigt at **fremhæve de undtagelser** for disse regler, som allerede findes ⁽¹⁷⁾.

3.4.6 Under gennemgangen af statsstøttereglerne bør Kommissionen overveje at **udvide fritagelserne, så de kommer til at omfatte alle sociale tjenester af almen interesse**, eller som foreslået i EØSU's udtalelse **indrømme anmeldelsesfritagelse** for alle mindre offentlige tjenester og visse sociale tjenester. Usikkerheden og den ekstra administrative byrde, det er at efterleve statsstøttereglerne, kan afholde private investorer og de ansvarlige for offentlige indkøb fra at samarbejde med socialøkonomiske virksomheder. Fritagelser kan tilskynde til mere innovation og flere virksomhedsopstarter. Men et sådant initiativ bør stadig have en mekanisme, der hindrer korrupsion.

3.4.7 Socialøkonomiske virksomheder har forskellige retlige former og er derfor ofte underlagt forskellige **beskatningsregler og betingelser**. På grund af deres sociale mål og begrænsning af eller loft over uddeling af overskud nyder socialøkonomiske virksomheder i nogle medlemsstater godt af skattelettelse og andre skattefordele. Disse bør tages op til revision og videreformidles for at tilskynde til udvikling af regler, der passer til socialøkonomiske virksomheder uanset deres retlige form.

⁽⁸⁾ www.unltd.org.uk; www.commoncapital.org.uk; www.cafonline.org.

⁽⁹⁾ De vigtigste aktører, der tilbyder sociale investeringer, er risikovillige filantropiske fonde, sociale investeringsfonde, finansieringskonsulentvirksomheder og sociale børser. For nærmere oplysninger se: Investor Perspectives on Social Enterprise Financing: http://217.154.230.218/NR/rdonlyres/1FC8B9A1-6DE2-495F-9284-C3CC1CFB706D/0/BC_RS_InvestorPerspectivesonSocialInvestment_forweb.pdf. Et eksempel på en social investering er den britiske »Big Society Capital«, se: <http://www.cabinetoffice.gov.uk/content/big-society-capital>.

⁽¹⁰⁾ www.eurocoopbanks.coop.

⁽¹¹⁾ www.triodos.be.

⁽¹²⁾ Bankkoncernen Intesa Sanpaolos initiativ for socialøkonomiske virksomheder. Banca Prossima. www.bancaprossima.com.

⁽¹³⁾ www.socialfinance.org.uk/sib.

⁽¹⁴⁾ EUT C 318 af 29.10.2011, s. 113.

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=da&pubId=606&type=2&furtherPubs=yes>.

⁽¹⁶⁾ EUT C 248 af 25.8.2011, s. 26.

⁽¹⁷⁾ F.eks. støtte til ansattes uddannelse, beskæftigelsesstøtte, handicapstøtte samt mindre omfattende former for støtte.

3.5 Lancering af udviklingsprogrammer for socialt iværksætter

3.5.1 Socialøkonomiske virksomheder har behov for **skråderisjede støtteprogrammer** for deres udvikling. Initiativer med »centre«, der formidler virksomhedsstøtte, arbejdspladser og mentorordninger, samt uddannelsesprogrammer formidlet af netværk for socialt iværksætteri har vist sig effektive i opstartfasen. Der bør lægges særlig vægt på programmer for investeringsberedskab. Oprettelse og formidling af disse former for støtteprogrammer bør fremmes.

3.5.2 Der er behov for en støtteindsats for **den næste generation af sociale iværksættere**. Der bør opfordres til socialt iværksætteri i forbindelse med formel, uformel og ikke-formel læring. Medlemsstaterne bør gå sammen om specifik uddannelse⁽¹⁸⁾ i socialt iværksætteri.

3.5.3 Kommissionen og medlemsstaterne bør **støtte og samarbejde med etablerede aktører og netværk inden for socialt iværksætteri**. Virksomheder med socialt sigte kommer ofte fra frivilligsektoren eller den sociale økonomi. De fungerer som en god kanal for at nå ud til sociale iværksættere og virksomheder.

3.6 Opbygning af bevidsthed om og tillid til socialøkonomiske virksomheder

3.6.1 Socialt iværksætteri skal være mere synligt og bør anerkendes som en væsentlig sektor i samfundet. Kommissionen bør overveje at indføre en europæisk **certificering af socialt iværksætteri**, som kunne skabe øget bevidsthed og anerkendelse samt opbygge tillid og efterspørgsel. Et første skridt kunne være en undersøgelse af eksisterende mærker og andre certificeringssystemer, som allerede findes i mange medlemsstater⁽¹⁹⁾ – indledt af Kommissionen og gennemført i samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.

3.6.2 I forbindelse med forskning og politikudformning er en virksomhed ofte lig med en profitorienteret, privat virksomhed. Der bør derfor arbejdes på kontinuerligt at inkludere **socialt iværksætteri i forsknings-, innovations- og udviklingsprogrammer**.

3.6.3 Der mangler **konsoliderede statistikker om socialt iværksætteri** på medlemsstatsniveau og på EU-niveau. Anvendelsen af satellitregnskaber⁽²⁰⁾ bør fremmes i alle medlemsstaterne. Derudover ville oprettelsen af et »observatorium« for socialt iværksætteri på EU-niveau med aktiv inddragelse af EØSU og de tilsvarende nationale råd samt i tæt samarbejde med medlemsstaterne være en støtte for indsamling, sammenligning og udbredelse af viden på et systematisk grundlag.

3.6.4 Fordelene ved socialt iværksætteri bør gøres synlige gennem **måling af andre værdier end de rent økonomiske**. Der findes flere instrumenter til måling af sociale resultater⁽²¹⁾ samt metoder for udarbejdelse af sociale regnskaber. Desværre

er de ofte for komplicerede at anvende for små aktører. EU bør sammen med sociale iværksættere, forskere og kapitaludbydere opfordre til anvendelse af de allerede eksisterende systemer, men også tage skridt til at udvikle et enklere fælles europæisk system eller en adfærdskodeks baseret på de eksisterende systemer.

3.6.5 **En øget tiltro og tillid** til socialt iværksætteri bygger på ansvarlighed og gennemsigtighed. Socialøkonomiske virksomheder er ofte afhængige af offentlige midler, private donationer og medlemsgebyrer. For at øge investorernes tillid bør anvendelsen af disse ressourcer rapporteres mere åbent via et **gennemsigtigt rapporteringssystem**, som kunne blive en EU-standardmetode. Øget gennemsigtighed og åben rapportering ville også modvirke risikoen for, at socialøkonomiske virksomheder hurtigt bliver mere profitorienterede med uforholdsmæssigt høje lønninger til direktører og bestyrelsesmedlemmer.

3.6.6 Etablering af optimale betingelser for socialt iværksætteri kræver **lederskab** og en **løbende dialog** mellem alle sektorer i samfundet. Dette kræver – under Kommissionens lederskab – samarbejde mellem alle EU-institutionerne, medlemsstaterne og samfundet som helhed med særligt fokus på de regionale myndigheder, der ofte er meget vigtige interesseparter. Både EØSU og Regionsudvalget kan spille en væsentlig rolle i næste etape af dette arbejde på baggrund af deres sammensætning, ekspertise og tætte forbindelser til medlemsstaterne.

3.7 Andre bemærkninger

3.7.1 Socialøkonomiske virksomheder involverer ofte **frivillige**. Det er vigtigt, at det gøres klart, hvad deres rolle er. Det understreges i Rådets beslutning af 27. november 2009⁽²²⁾, at »frivilligt arbejde« er aktiviteter, »som en person påtager sig af egen fri vilje, valg og motivation«. Frivilligt arbejde træder ikke i stedet for professionelle betalte beskæftigelsesmuligheder, men tilføjer samfundet værdi.

3.7.2 Ligesom alle andre arbejdsgivere skal socialøkonomiske virksomheder overholde kravene om **anstændige arbejdsvilkår** og efterleve eventuelle gældende kollektive overenskomster. Ved gennemførelsen af bestemmelserne i EU-lovgivningen og nationale love og/eller kollektive overenskomster vedrørende information, høring og inddragelse af ansatte skal socialøkonomiske virksomheder finde frem til den bedst egnede måde til at sikre, at disse rettigheder respekteres.

3.7.3 Socialt iværksætteri er opstået i meget forskellige nationale sammenhænge. EØSU vil specifikt opfordre Kommissionen til at koncentrere støtte og initiativer om **udvikling af socialt iværksætteri i de nye medlemsstater**. Vigtige initiativer er bl.a. at gennemføre ændringer af deres velfærdssystem, fremme en politik for aktiv inddragelse, tilskynde til fremkomsten af aktører inden for socialøkonomien og socialt iværksætteri samt liberalisere markedet for offentlige tjenester.

⁽¹⁸⁾ www.sse.org.uk og forskellige masterprogrammer for socialt entreprenørskab (Università di Trento eller Università Bocconi).

⁽¹⁹⁾ www.standardsmap.org/en og www.socialenterprisemark.org.uk.

⁽²⁰⁾ http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_91E.pdf.

⁽²¹⁾ www.thesroinetwork.org/; <http://iris.thegiin.org/>; www.iso.org/iso/

⁽²²⁾ EUT L 17 af 22.1.2010, s. 43.

3.7.4 EU bør også fremme **socialt iværksætteri uden for sine grænser**. EU-modellen for socialt iværksætteri bør udbredes, så den kan inspirere til udvikling af lignende modeller i kandidatlandene og på internationalt plan.

Bruxelles, den 26. oktober 2011

Staffan NILSSON
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
